This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

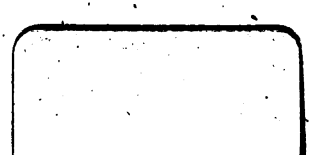

8/1/32.

BLÓMSTRVALLASAGA.

BÚIÐ HEFIR TIL PRENTUNAR

PÁLMI PÁLSSON.

REYKJAVÍK.
Á KOSTNAÐ SIGFÚSAR EYMUNDSSONAR.
PRENTUÐ Í FÉLAGSPRENTSMIÐJUNNI.
1892.

Saga þessi er að öllum líkindum sett saman hér á landi á ofanverðri 14. öld og hefir höfundur hennar þekt Diðriks sögu (Kr. 1853), Alexanders sögu (Kr. 1848) og aðrar sögur, er af líkum toga eru spunnar. Hefir hann tekið ýmsa menn og suma atburði eftir þessum sögum og breytt þeim í frásögu sinni á marga lund og gert sér mikið far um að skreyta söguna og gera hana svo mikilfenglega sem mest mátti verða; kappar þeir, er hann segir frá og vill vegsama, eru því atbragð annarra manna að hreysti, drengskap og hvers konar íþróttum, en konurnar bera langt af öðrum að fríðleik, hæversku og öðrum kvenlegum dygðum. Málið er furðanlega hreint, en stirt víða og ófágað.

Áður á tímum var saga þessi í miklum metum hér á landi og eru til nokkur handrit af henni frá 17. öld, allólík að orðavali, en að öðru leyti ber þeim lítið í milli og þó helzt í eiginnöfnum. Í þessari útgáfu er farinn meðalvegur milli tveggja handrita, þeirra er einna bezt þykja og upprunalegust, hvort á sinn hátt; þau hefir Th. Möbius áður gefið út (Biómstrvallasaga. Lipsiæ 1855). Fyrri sagan í útg. hans er lögð til grundvallar, en löguð og leiðrétt eftir hinni síðari, þar sem hún þótti skipulegri og réttari. Séra Þorsteinn Jónsson á Dvergasteini orti af sögu þessari rímur (Kmh. 1834), sem mörgum eru kunnar; handrit það, er hann hefir haft fyrir sér, hefir mest líkzt því, er hér hefir verið haft til samanburðar.

oc/20278

S
U

Blómstrvallasaga.

Frá ofanverðum dögum Hákonar konungs, er kallaðr var hinn gamli ok þá er hann hafði ráðit fyrir Noregi tuttugu vetr, þá kómu sendimenn Friðreks keisara vestan úr Spaníalandi með bréfum ok vináttumálum og sœmiligum gjöfum, er keisari sendi Hákoni konungi. En þat fylgdi þeim boðskapi, at keisari bað hann at senda sér dóttur sína, er Kristín hét, ok hét at sjá fyrir henni um sœmiliga gifting. En konungr með ráði vina sinna ok dóttur gerði eftir keisarans bœn ok varð sú ferð með miklum fékostnaði ok sœmiligu föruneyti. Formaðr þessarar ferðar var nefndr meistari Bjarni úr Nið-

arósi, er mestr hefir verit í Noregi. Þessari jungfrú var veittr ágætr heiðr á hennar vegi af ríkum höfðingjum; en þá er hon kemr í Spaníam, ríðr keisari í móti henni ok þeir ríkstu höfðingjar ok fagna henni sœmiliga, en keisari sjálfr leiddi hana í höllina með miklum prís; var henni ok hennar föruneyti fengit sœmiligt herbergi ok hvíldist þar þrjár nætr. Því næst reis þar upp hin sœmiligsta veizla í keisarans höllu ok var jungfrúin þangat leidd. Síðan sýndi keisari henni brœðr sína þrjá: Vilhjálm, Henrik ok Hermann, ok váru þessir allir ágætir menn ok bauð keisari henni at kjósa hvern er hon vildi eiga; ok með keisarans ráði kaus hon þá Hermann ok fastnaði hann hana ok váru þau púsuð saman at lögum. En at þessari veizlu fyrir borði heyrði herra Bjarni lesit í þýzku máli þetta æfintýri ok færði síðan konungi í Noregi ok byrjar þat svá:

Í þann tíma réð Erminrekr hinn ríki fyrir Rómaborg ok fyrir öllum þeim ríkjum fyrir sunnan Mundíufjöll, en Þéttmarr konungr fyrir borginni Bern. Þeir váru synir Samsons riddara, sem drap Roðgeir jarl af Salerníborg ok bróður hans, Brúnstein jarl. Riddari Samson átti sér einn frilluson, er Áki hét; hann var elztr sona hans; hann var mikill hermaðr ok hinn

mesti kappi, at honum samtíða var honum engi jafn. Samson riddari gaf honum hertoganafn ok hafði hann atsetr í þeirri borg, er Fricilía hét; þetta ríki liggr til austrs með Mundíufjöllum. Áki fékk sér drottningu, er Ódilía hét; við henni átti hann tvá sonu ok eina dóttur, er Ísodd hét; hon var kvenna fríðust ok vel íþróttum búin. Áki var kallaðr Áki Öldungatrausti, því at hann var bæði vitr ok vinsæll ok veitti mikit traust mönnum sínum, ef þeir kunnu nökkurs við at þurfa. Son hans hinn eldri hét Etgarð, en hinn yngri sem hans faðir Áki. Þeir váru miklir menn at íþróttum, vænir ok fríðir sýnum; líktust þeir mjök um afl Samson riddara, afa sínum, ok Áka, föður sínum. Sá maðr kendi þeim íþróttir, er Vidílon hét; en hann var svá góðr riddari ok svá mikil kempa, at fáir léku til jafns við hann, hvar sem leitat var. Hann lærði hertogasyni á allan fróðskap ok íþróttir, þær sem mann máttu prýða, ok svá á bóklegar listir, sund ok tafl ok at leika á handsöxum; váru þeir svá búnir at hreysti ok íþróttum, at náliga var komit um alla heimskringluna; þeir váru vinsælir af öllum mönnum, en seinna mun getit þeirra hreystiverka, sem þeir frömdu á ýmsum löndum.

Nú eru hertogans synir svá gamlir, at þeir máttu bera riddaravápn. Þá býr hertoginn ferð þeirra til Rómaborgar til Erminreks konungs, bróður síns, at

hann skyldi dubba þá til riddara ok gera þeim slíkan sóma, sem honum þykkir þeim til vera. Þeim skyldi fylgja Vidílon, þeirra fóstri, ok sinn skjaldsveinn hvárum þeirra; þeir höfðu mikit fé í gulli ok silfri ok góðum vápnum. Skilja þeir svá við hertogann ok syrgja allir þeirra burtför. Ríða þeir sem leið liggr ok svá suðr með Mundíutjöllum ok ekki er getit um ferð þeirra fyrr, en þeir koma í þann skóg, er Bótivaldr hét; þraut þá þar daginn; stíga þeir af sínum hestum ok skutu upp landtjaldi sínu. Í þann tíma réð fyrir Frakklandi Salómon konungr, er ríkastr hefir verit fyrir norðan þau fjöll; hann átti þessa mörk, er þeir váru þá til komnir við Mundíufjöll. Þar stóð einn skáli, er Forniskáli hét; hann átti Frakklands konungr. Þar réð fyrir sá hertogi, er Lúpus hét; hann var bæði illr ok grimmr ok óvinsæll; hann átti tólf sonu ok váru allir grimmir ok ákafir ok líkir föður sínum at skaplyndi. Gramaleif var þeirra elztr; hann átti að varðveita þenna skóg, sem þeir váru í komnir ok fyr var nefndr. Sá skógr var fullr af alls kyns dýrum ok fuglum. Ok er nú at segja frá hertogans sonum, at er þeir vakna í tjaldi sínu, þá standa þeir upp ok klæða sik sínum herklæðum. Þá gekk Etgarð út af sínu tjaldi; hann sér hlaupa einn fagran hjört fram í rjóðrit; hann stingr hann með sínu spjóti, svá at hann fellr dauðr niðr; hann skipar skjald-

sveinum at sundra hann ok matgera. Þeir gerðu sem hann skipaði. En þessu næst kómu fram í rjóðrit þrettán menn albrynjaðir; þeir höfðu breiða skjöldu ok sterka hjálma með stórum nöglum saman festa. Þeir váru allir úr Fornaskála, sem fyrr var getit. Sá maðr mælti, er fyrir þeim var, ok spurði, hverr svá djarfr væri at þyrði at leynast í skóg Salómons konungs ok spilla hans veiði, en stela hans dýrum. Etgarð segir: „Ekki þurfi þér þýfga oss, því at vér erum vegfarandi menn ok þraut oss dagr í þessum skógi ok drap ek því þetta dýr oss til matar; en ef konungi líkar illa, þá viljum vér bæta þat við hann, svá at hann sé sœmdr af". En þessi maðr var Lúpus ok hans synir. Hann segir: „Minni virðingar skulu þér veittar, en þá er þit náit á konungs fund, at hann hafni hefnd á þessu máli, því at ek á sjálfr hér dóm yfir ok muntu honum hlýða vilja". „Vel má þat", segir Etgarð. „Þá skulu þér", segir Lúpus, „fá oss yðra hesta ok tjald ok alt þat, sem fémætt er í yðar ferð, ok munu vér svá árna yðr þeirrar miskunnar, sem oss þykkir þit makligir vera". „Þat veit trú mín", segir Etgarð, „þetta viljum vér eigi gera, því at þá segja aðrir menn, at þit hafið tekit af oss nauðgum; lát oss fara váru veg, en haf þat sjálfr, sem eptir er af dýrinu, en vér höfum fyrir starf várt þat, er vér höfum neytt".

Þessu næst tekr til orða elzti sonr hertogans, er Gramaleif hét: „Faðir minn“, segir hann, „þú gerir sem einn fávíss maðr, er þú stendr yfir einum manni í allan dag ok skilr þú eigi, at hann dárar þik ok mælir til við oss jöfnum orðum; tökum þá ok hengjum við einn ás alla ok launum þeim svá dramb sitt ok ofmetnað ok vándan gerning“. Nú hlaupa allir af sínum hestum ok bregða svá sverðum ok sœkja at þeim ákafliga. En þeir brœðr vörðust vel ok drengiliga ok þeirra skjaldsveinar dugðu hit bezta, áðr þeir váru drepnir. Váru nú dauðir þrír af hertogans sonum. Nú sœkja 5 at Etgarði, en 4 at Áka, en hertoginn Lúpus berst við hinn frœkna Vidílon ok váru þeirra viðskipti allharðlig, en svá lyktaði, at hertoginn lagði sínu spjóti fyrir brjóst Vidílons, svá at út gekk um herðarnar; en er riddarinn fann, at hann hafði fengit sitt banasár, þá gekk hann á lagit at höndum honum ok hjó af Lúpus höfuðit ok mælti síðan: „Styttast dagleiðir ok munu þínir synir svá fara“. Ok féllu þeir þá báðir dauðir niðr. Nú sœkir Gramaleif at Áka ok hans bróður; en Áki hafði drepit þrjá brœðr Gramaleifs ok eru nú höggnar af honum allar hlífar ok mörg sár hefir hann fengit. Nú hjó Gramaleif til Áka í hjálminn, en hann var svá harðr, at hann bilaði ekki fyrir neinu höggvi, en þó féll hann á bæði kné fyrir þessu höggvi ok blóð

féll af öllum hans vitum ok vill hann þó eigi upp gefast ok höggr til Gramaleifs, þó at hann stœði á knjánum, ok kom högg á fótinn fyrir ofan knéit svá at undan tók með lærinu ok steyptist Gramaleif svá ofan á hann, en Áki lagði sínu sverði upp í móti ok gekk svá sverðit í gegnum hann. Þá var Áki svá máttdreginn, at hann lá í óviti. Nú er at segja frá Etgarði, at hann berst með miklu kappi ok felt hefir hann alla þá, er hann átti við; er hann þá móðr mjök, en lítt sárr; skyndar hann nú þangat, sem hans bróðir lá, ok velti hinum dauða ofan af honum ok tekr af honum herklæði ok snýr honum í móti vindi ok eyss á hann köldu vatni ok leggr hann á einn skjöld. Nú vill Etgarð færa sik í brott af skóginum ok tekr síðan tvá hesta ok leiðir þá þangat, sem hans bróðir lá. Því næst heyrir hann gný mikinn ok dunur miklar ok eptir þat sér hann koma fram úr mörkinni einn mikinn ok stóran flugdreka, at aldri hefir hann heyrt rœtt um svá mikinn dreka; gullslitr var á öllum hans fjöðrum. Þessi dreki steypir sér niðr þar, sem hertoginn Lúpus lá, ok svelgdi hann í sína kjapta með öllum herklæðum, svá at stóð á höndum honum, en hann grípr kló sinni til Áka ok skemmir hann mjök hans hold ok vegr hann upp at sér. Þetta sér Etgarð ok skyndar til ok vill hjálpa bróður sínum, bregðr sínu sverði ok höggr á hrygg

lagði undir sik alt þetta ríki; hann fór eigi með lið sitt sem aðrir menn, því at alla þá, er hann lagði undir sik, sneyddi hann öngum hlut, en jók heiðr þeirra í nafnbótum ok þóttust allir meiri menn, sem honum þjónuðu, ok þá bauð hann mönnum sínum, at allir þeir, sem röskvir váru í bardaga, at þá skyldi eigi drepa, ef þeir yrði öðru vís sigraðir, því at hann vildi alla til sín hafa, þá sem mestir váru. Hann tók at herfangi allar konungsdætr auk fjárins ok stórhöfðingja; eigi váru þær nauðgar, þó at þær væri í herbúðum, heldr skipaði hann þeim ágæta þjónustumenn ok aldri váru þær betr haldnar í föðurgarði ok engi skyldi vera svá djarfr at þyrði at styggja þær eða angra í nökkuru. Sem hann hafði nú lagt undir sik Afríkam ok var kominn alt út at hafinu þeim megin, sem til útáttar veit, þá váru þar vellir sléttir ok fagrir, en fyrir norðan váru fjöll mikil, er Vespant heita ok nefnd eru víða í bókum. Þau eru gróin með alls kyns grœnum grösum, öll full með ilmandi aldin og alls konar urtir; mátti þar taka hunang svá mikit sem hverr vildi; þar váru keldur sem af brugguðu víni; en til austráttar með fjöllunum váru merkr fullar af alls kyns veiðiskap af allra handa dýrum ok fuglum; en þessir vellir váru svá víðir, at margar dagleiðir váru yfirferðar, ok stöðvaði Arnos þar herinn. Arnos lætr reisa einn mikinn garð kringlóttan ok

svá víðan, at hann var mikil dagleið umkringis; á honum váru 20 hlið, en fyrir hverju hliði váru bygðir kastalar miklir ok sterkir ok vandaði hann þar til efni með gullligum turnum ok glæsiligum vígskörðum. En at þessu smíði fullgerðu skipti Arnos sundr sínu liði ok setr jafnmarga menn í hvern kastala; hann skipti í sundr þeirra herfangi ok var þar svá mikit fé í gulli ok silfri ok góðum gripum, at ótrúligt mundi þykkja, at svá mikit fé mundi saman komit í einum stað. Þær hinar fögru jungfrúr, sem með þeim váru ok þeir höfðu hertekit í bardaganum, váru margar ok fagrar, þar setti hann jafnmargar í hvern kastala. En hálfa mílu í burtu frá köstulum lét hann reisa mörg stórhús þarflig; þangat lét hann hlaða kost manna, öl ok mat, svá at þeir, sem í kastalanum váru, skyldu hafa ekki ómak eðr erfiði ok aðrir skyldu fyrir þeim hugsa um alla hluti, sem þeir vildu kaupa láta. Þessu næst setr Arnos lög í kastalanum sínum ok í öllum þeim, sem hann hefir látit byggja; hann lætr reisa upp í sínum höfuðkastala eitt merki mikit; þat lét hann standa í einum vagni níu tigu ok fimm álna hátt með silki gert af miklum meistaradóm; þar fylgdu með björlur af rauðu gulli steyptar, en svá háttaðar, at þegar vindrinn kom í merkit, heyrðist um alla kastalana; við merkit lét hann binda sex tigu marka gulls, en undir merkit setti hann þá fríð-

ustu jungfrú, sem í kastalanum var, ok með þeim skilmála, at hverr, sem hennar vill fá ok eignast þetta gull hit mikla, þá skyldi hann ríða út við þann frægasta riddara, sem í kastalanum væri, ok ef hann vinnr kastalariddarann, þá á hann merkit ok frúna ok alt þat fé, sem þar er við bundit ok undir þessu merki liggr; en ef sá fellr af baki, sem til kemr, þá skal hann láta undir merkit svá mikit fé, sem áðr var bundit við merkit ok fyrr var frá sagt, „geri hann þá hvárt hann vill, ríða á burt eðr ganga á lag með oss“, en væri sá nökkurr innan kastala, sem hon vill heldr eignast, þá skal hon biðja hann at ríða í mót þeim, sem til kemr ok unnit getr merkit með sama skilmála, sem fyrr var sagt. Þvílík lög váru í hinum köstulunum; var þetta jafnsett við útlenzka ok innlenzka ok svá höfðu þeir sjálfir sett sín í milli. Því setti hverr þetta merki fyrir sinn kastala, at þetta fréttist víða um lönd. Safnaðist þangat fjöldi afreksmanna ok þær fríðu jungfrúr, sem menn kunnu til at fá; mátti þar svá at kveða, at engi mundi þar svá mannvönd, at eigi mundi þann fá, sem henni líkaði, ok engi svá dramblátr, at eigi fengi sinn líka. En þessi garðr var með ilmandi aldintrjám ok þær fögru jungfrúr, sem þar váru, báru á sik mirru ok balsamum, svá at ilmaði af þeim, hvar sem þær gengu. Þenna fagra völl kalla Latínumenn Flos mundi, þat

köllum vér Blómstrvöll. Kastali sá, sem Arnos átti, var kallaðr Arnos ok dregit af hans nafni; þar var sett turníment hvern dag. Kemr þessi fregn víða um lönd ok sœkja menn þangat utan úr Afríka ok víða annarstaðar ok lýkr hér at segja frá Arnos.

Þar er nú til máls at taka, at fyrir norðan fjöllin Vespant er ein borg, er Borðheið heitir. Þar réð fyrir sá konungr, er Hermintín hét; hann var kvángaðr ok átti við drottningu sinni tvau börn; sonr hans hét Hernít; hann var manna fríðastr, þeirra sem menn höfðu sét, ok þar eftir váru hans íþróttir; hans systir hét Kurteis; hon var kvenna fríðust ok bezt ment. Hernít var bæði vitr ok vaskr ok vinsæll; hann valdi sér menn eftir sínu skaplyndi ok öngvan vildi hann hafa, nema íþróttarmaðr væri. Leið svá til þess, at hann var fjórtán vetra gamall; segir hann þá föður sínum, at hann vill halda á Blómstrvöll með sína systur ok prófa sinn riddaraskap og þaðan ekki fara fyrr, „en ek veit, at þeirra ágæti er svá mikit sem sagt er“. Faðir hans segir, at þat sé vel stofnat, ok býst Hernít með hálft annat hundrað manna ok fjölda þjónustumanna. Hann hafði svá mikit gull ok silfr sem honum þótti vel til fallit. Frú Kurteis fylgdi honum ok margar aðrar meyjar; fara nú sem leið liggr suðr yfir fjöllin Vespant ok koma á Blómstrvöll ok slógu upp sínum tjöldum undir

kastalanum Arnos. Helmídan hét sá mesti kappi, er þá var á Blómstrvöllum; hann stýrði kastalanum Arnos. At morgni ríðr Hernít undir merkit með sína systur ok biðr hana ganga undir merkit; hon gerir svá; hann kallar hárri röddu ok biðr hann þar at koma, sem merkit á, at verja ok vinna þá fríðustu jungfrú, sem þar væri komin ok eigi væri önnur slík sem hon. Sem Helmídan heyrir þetta, hleypr hann á sinn hest ok hans riddarar ok nú ríðr Hernít á móti honum og leggr hvárr til annars djarfliga ok allir hans riddarar, sem með honum váru komnir. En svá lýkr, at Helmídan fellr af baki ok allir kastalamenn váru af baki stungnir. Síðan ferr Hernít í sitt landtjald ok sefr af um nóttina.

En um morgininn kemr Helmídan at landtjaldi Hernít ok mælir: „Þú hinn frækni riddari hefir unnit oss ok várn kastala, því megið þér gera við oss sem yðr líkar“. Hernít segir: „Þú hinn frækni Helmídan, þú skalt halda þitt kastaladœmi með öllum þínum lögum ok rétti, sem þú haldit hefir áðr, en ek skal yfirvinna alla kappa á Blómstrvöllum eðr af baki falla“. Nú ríðr hann til annars kastala ok ferr á sömu leið; ok í stuttu máli at segja, þá ferr svá með alla kappa á Blómstrvöllum; öllum gefr hann aftr sinn kastala ok eigi vill hann nökkurn penning af þeim hafa; hann segist vilja hjá þeim ílendast, en þeir segjast þat gjarna vilja. Hernít lætr

byggja einn kastala miklu sterkara en þá, sem áðr váru, ok kallaði hann Blíðheim. En er hann var fullgerðr, lætr hann reisa upp einn steinstólpa af hörðum marmara í þá líking sem maðr sæti á stöðugum hesti; hann lét færa hann í tvífalda brynju ok lætr fyrir hans brjóst einn þykkvan skjöld; við hans söðulboga bundu þeir einn mikinn fésjóð ok í hundrað marka gulls ok setr þann skilmála, at hverr sem vinna vill hans systur, at sá skyli ríða at stólpanum ok leggja í gegnum skjöldinn ok brynjuna ok festa spjótit í stólpanum ok þá skyldi hann eignast þat fé, sem við stólpann væri, ok jungfrúna, nema nökkurr kæmi sá úr kastalanum, sem hana frelsaði ok riði af baki þann, er spjótit festi í stólpanum; en ef nökkurr riði sá at stólpanum, sem ekki festi spjótit, þá skyldi hann láta þangat jafnmikit fé sem áðr var ok gera hvárt sem hann vill, fara burt eðr ganga í lög með þeim ok afla sér annars kvánfangs; en hvárt sem hann fengi fall eðr bana, þá skyldi engi annars hefna ok jafnsáttir eftir sem áðr hvárr við annan, þá er heim væri komit af burtreiðarvelli. Síðan gengu þeir í kastalann ok setjast um kyrt ok hvern dag ríða þeir í turníment ok kom engi, sem steinstólpann gat unnit.

Þat var einn morgun snemma, at menn váru árla á ferli í kastalanum Blíðheim, at menn sjá eitt mikit silkitjald koma á Blómstrvöll svá fagrt, at eigi sáu þeir

annat slíkt. Frá því tjaldi sjá þeir ríða einn riddara mikinn vexti með svá fögrum herklæðum sem á rauðagull sæi; hans söðull ok beizl var á sama hátt; hans sporar váru af gulli; hans hestr var stórr vexti ok rauðr at lit; hans fax, höfuð ok tagl var sem á gull sæi ok svá var hans skjöldr; þar var á markaðr flugdreki ok hafði hann mann í sínum sporði; hann hafði langa burtstöng ok digra með gullsaumuðu merki; hann hafði í sinni hendi, hvárt sem menn kalla vilja, vönd eðr hríslu af gulli. Hann ríðr at steinstólpanum ok lyftir upp merkinu ok leggr í gegnum skjöldinn ok brynjuna, svá at langt gekk falrinn inn í stólpann, kippir síðan at sér spjótinu ok stingr undir sik ok stiklar upp á steinstólpann ok stingr niðr í spjótinu ok í þat sama spor, sem spjótit gerði, setr hann sinn gullvönd ok kallar hárri röddu ok spurði, hvárt at nökkurr væri svá djarfr, at hann vildi til þess gullvandar vinna ok ríða út við sik þar á vellinum.

Nú heyrir Hernít hinn frækni hljóð þessa manns ok sér, at hann er ólíkr öðrum mönnum; hann lætr nú dubba sinn hest ok tekr sín herklæði ok ríðr af kastalanum, en hinn komni maðr ríðr í móti honum. Hernít talar til hans: „Hvert er nafn þitt, góðr drengr, eðr hvaðan komtu? Eigi kom hér annarr slíkr“. Hinn komni maðr svarar: „Nafn mitt segi ek öngum manni nema

þeim, sem mik yfirvinnr í burtreið ok réttum riddaraskap, en ek kom hér ekki til þess at ríða út fyrir gull ok silfr né fagrar jungfrúr, heldr at prófa minn riddaraskap við þá, sem hér byggja, er nú bera lof yfir allar þjóðir". Hernít segir: „Þat eftirlæti skal yðr veitast". Ok síðan slá þeir sína hesta sporum ok ríðr hvárr at öðrum djarfliga ok ríða svá lengi dags ok sýna marga fáséna leika. Þá ríðr hinn nýkomni riddari at Hernít ok mælti: „Bústu nú við, því at nú mun ek freista þín". „Fyrir löngu var ek búinn", segir Hernít. Ok nú treysta þeir á sik ok sína hesta ok héldu til lags sínum spjótum ok svá runnu þeirra hestar, at þeim þótti allr Blómstrvöllr skjálfa; en þeirra samkváma varð svá hörð, at þat máttu heyra þeir, sem fjarri váru sem nærri; en í samkvámu viknaði hestr Herníts, svá at hann féll á sína eftri fœtr, en Hernít kom standandi niðr. Hinn nýkomni riddari snýr frá Hernít ok nemr staðar, en Hernít gengr at honum ok mælir: „Ek em á yðvart vald kominn; eigi kom mér maðr fyrr af baki". Hinn nýkomni riddari segir: „Eigi tel ek mér þat frægð, þó at þinn hestr sviki þik, því at eigi horfði mér betr en þér, ef hestarnir hefði báðir dugat, en hér vil ek ílendast hjá yðr ok sjá síðan hvat í leikum gerist". Hernít segir: „Þat viljum vér með þökkum taka". Síðan ríða þeir til silkitjalda; þar váru í sex tigir riddara ok ein

jungfrú með mörgum þjónustumeyjum; hon hét Tekla. Fara þeir nú í kastalann Blíðheim ok þykkir þar engi slíkr komit hafa; þenna riddara kölluðu þeir Rauða riddara. Sátu þeir svá um kyrt um hríð.

En í þann tíma réð fyrir Miklagarði konungr sá, er Níkefórus hét; hann átti sér eina drottning, er Róhana hét; þau áttu tvau börn; dóttir þeirra hét Greka; hon var bæði vitr, væn ok vel mentuð; sonr þeirra hét Eddelon; hann kalla Norðmenn Erling; hann var mikill íþróttarmaðr, fríðr sýnum ok rammr at afli, djarfr ok oflátsamr, en þó unni hverr maðr honum hugástum; þarfr var hann vinum sínum en óþarfr óvinum; hann varði lönd föður síns ok jók mikit hans ríki, en stundum fór hann yfir land at skemta sér. Eitthvert sinn hafði hann siglt norðr fyrir Spaníam; hann hafði 5 skip; en er hann vildi sigla heim aftr, bægði honum veðr ok rak hann undir Rómaríki, þar fyrir utan, sem Mundíufjöll ganga næst hafinu; þar var góð höfn, er Víngarðshöfn hét; þar var óbygð í kring, en kot eitt stóð við höfnina; þar bjó karl ok kerling; þar var mikill veiðiskapr í kring, er Grœnmörk var kölluð; hon var full af alls kyns dýrum; þar dvaldist konungsson meir en mánuð, svá at þeim gaf aldri í burt. Þeir höfðu allá kyns leika á landi; ok einn góðan veðrdag, er þeir váru á leiki ok er á leið daginn, gekk Eddelon kon-

ungsson upp á skóginn; þeir váru tólf saman; þeir höfðu engi vápn nema sverð ein; en er þeir váru komnir á skóginn, kvámu í móti þeim tvau dýr rennilig ok furðuliga mikil, er finngálkn heita; þau eru með þess háttar sköpun, at þau hafa mannshendr ok mannshöfuð ok alla mannssköpun ofan at lendum, en brjóst ok klœr sem á óargadýrum; tvá spena höfðu þau sem konubrjóst væri; aftari hlutr dýrsins er bæði digr og langr ok lendar sem á hesti ok hófa á aftari fótum, hala langan ok digran ok klepp á endanum; þeirra ásjóna var hrædilig; tennr mjök stórar, ginit mikit úr máta, úr augunum þótti sem eldr brynni; karldýrit hafði skegg sítt ok svart sem bik; þau höfðu skjöldu ok sverð. Dýrin sóttu þegar at konungssyni ok hans mönnum; annat vá með tveimr sverðum senn ok var þeirra atgangr hinn harðasti; menn slá þau með halanum til dauðs, en suma með sverðunum. Eru nú fallnir allir menn af konungssyni, en hann ákafliga móðr. Í því bili kom fram úr skóginum maðr mikill vexti ok fríðr; hann var í vargskinnsstakki ok hafði um sik silfrbelti ok stóra beitskálm í hendi með miklum göddum; hann réð þegar á móti kvendýrinu ok sló framan í ennit, svá at dýrit laut undan, ok svá hvert at öðru, þangat til dýrit var fallit; en karldýrit sœkir þegar at konungssyni í ákafa ok ólmast nú mjök, er þat sér at hitt dýrit er fallit, ok slær til konungssonar með

sínum hala ok grenjar ofurliga ok lýstr honum niðr undir sik. Komni maðr var þar nær staddr ok hefir þat sverð, er hann tók af kvendýrinu, ok höggr höndina af þá, sem þat hélt með sverðinu, ok náði konungsson sverðinu, en dýrit rekr báðar klœr fyrir brjóst komna manni, svá at í beini stóð, en hánum lá við at kikna; hann grípr annarri hendi í eyrat á dýrinu, en annarri í skeggit ok snarar svá hart, at höfuðit gengr út á hliðana, en konungsson lagði í kviðinn á dýrinu, svá at upp gekk at hjöltum; féll konungsson þá undir dýrit, en dýrit á hann ofan; lá hann þá í óviti ok kominn at dauða; en komni maðr ruskaði dýrinu ofan af honum ok þerði blóð af honum ok sneri honum á móti vindi ok gaf honum at drekka vín af sinni flösku; tekr hann þá við at rakna ok mælir: „Hvert er nafn þitt, góðr drengr, eðr kynferði? Mikit gott á ek þér at launa“. Komni maðr segir: „Sáttu ekki þat litla kot, sem hér stóð í höfninni? Minn faðir kallar mik sinn son, mín móðir kallar mik Trémann; hefi ek verit þar nökkura stund með karli ok kerlingu; ekki hirði ek framar at segja nafn mitt“. „Fylg þú mér til skipa“, segir konungsson, „ok far með oss; ek skal þinn sóma mikinn gera“. Dysjaði konungsson menn sína, þar sem þeir höfðu látizt; síðan fóru þeir til skipa ok tóku sverð

þau, er finngálkn áttu, ok höfðu þau alla ævi síðan ok váru þau svá góðir gripir, at þau biluðu aldri.

Litlum tíma síðar kom góðr byrr og sigldu þeir heim til Grikklands; þótti karli ok kerlingu mikit fyrir at skilja við Trémann ok missa hann. Tókst þeim sú ferð vel ok gengr konungr í móti syni sínum ok varð hann feginn hans heimkvámu; ganga síðan heim til hallar ok segir Eddelon föður sínum alt af sínum ferðum. Trémann fylgir konungssyni; hélt hann Trémann at vápnum ok klæðum sem sjálfan sik ok setti hann sér hit næsta; var með þeim allkært; sáu menn, at hann var afbragð flestra manna. Líðr nú svá fram til jóla ok drekka menn allkátir. Þá mælir konungsson til sinna manna: „Hversu lengi skulum vér heima sitja hér í Miklagarði ok vinna ekki meira til frægðar, heldr en mær sú, sem heima sitr til kosta, eðr hestr sá, sem alinn er við stall? Nú vil ek birta yðr mína fyrirætlan; ek vil fara út í Afríkam ok vinna þá hina ríku höfðingja, er byggja Blómstrvöll, ok prófa þeirra riddaraskap ok eigi í brott fara fyrr, en í minni hendi er sá mikli gullvöndr, er svá er mikit af sagt um allan heiminn. Þangat skal mér fylgja mín systir Greka ok fimm hundruð riddara". Þá segir Trémann af Grœnmörk: „Þess strengi ek heit, at ek skal fara með þér ok eigi fara þaðan fyrr, en frú Kurteis, systir Herníts hins

frœkna, fylgir mér elligar dauðr liggja". Lúka þeir svá sínu tali, en at ári komanda búa þeir ferð sína með miklum tékostnaði ok fara nú sem leiðir liggja ok létta eigi fyrr, en þeir koma á Blómstrvöll. Í þann tíma var eigi burtreið á Blómstrvelli; höfðu Blíðheimsmenn þat til gamans, sem var brúðkaup ok samdrykkjur ok svá aðrar margháttaðar skemtanir; en þeir máttu ok hafa burtreiðir, sem vildu. Setr nú Eddelon konungsson sitt landtjald nærri kastalanum Blíðheim ok bíðr þar þess, at burtreiðartími er kominn; en kastalamenn kvámu ok buðu honum heim; hann segir þeim sín erendi ok hversu þeir höfðu um mælzt áðr þeir fóru heiman; en kastalamenn segja, at þeir megi skemta sér innan skamms tíma. Sitja þeir nú um kyrt nökkura daga.

Þat bar til tíðenda einnhvern dag, at undir fjöllunum Vespant váru komnar herbúðir miklar ok margar ok eitt silkitjald; þar váru upp af fimm váðstengr með gullligum knöppum; aldri sá þeir annat slíkt. Frá þessum herbúðum sjá þeir ríða einn mikinn mann, svá at aldri sá þeir annan slíkan; hann var ellifu álna hár; hans augu váru gul sem í ketti ok tennr bláar sem nætrkalt járn; eigi skorti gull á hans herklæðum; burtstöng hafði hann langa ok digra sem áss væri. Þessi maðr hét Lúkanus; hann var ættaðr af því fjalli, sem Díabólus hét; þar skein aldri sól. Hans bróðir hét Asta-

rot; hann var líkr bróður sínum í allri sköpun; þeim fylgdi ótöluligt illþýði. Þessi maðr reið á Blómstrvöll; en allir, sem hann sá, undruðust hans vöxt ok hræddust at vera á vegi fyrir honum; hann hleypr at stólpanum ok lagði til hans með svá miklu afli, at hann hrundi allr til jarðar; hann grípr upp gullvöndinn ok kallaði hárri röddu ok bað Mahómet svá hjálpa sér, at ef nökkurr væri svá djarfr at þyrði at ríða út við sik af kastalamönnum, at hann skyldi flengja af honum húðina alla með þessum gullvendi. Nú heyrðu kastalamenn hans hit mikla kall, er svá var mikit, at dvergmál tók undir í hverjum turni. Þá tekr Rauði riddari sín herklæði ok hleypr á sinn hest ok segir, at hann skyli eigi svá burt fara at eigi prófaðist, hvárt hann væri svá sterkr sem hann er stórr til. Eddelon konungsson af Miklagarði segir, at óráðligt sé at unna slíkum jafnleikis. Rauði riddari segir, at eigi skyli þat spyrjast, „at ek hafa áskipunarmann, þó at nökkut sé torvelt fyrir“; síðan hleypr hann út af kastalanum. En þó at Lúkanus væri stórr ok sterkr, þá varð honum bilt við at standa, þá er Rauði riddari kom á völlinn, ok féll niðr svá skjótt hans dramb ok sneri undan til herbúða með gullvöndinn í hendinni. Rauði riddari kallar hárri röddu eftir honum ok segir: „Ríð eigi undan, vin, heldr sigra oss með heiðri ok brjót eigi lög á oss, en ef eigi gerir

þú svá, þá fellr þú sem armr flóttamaðr“. En Lúkanus gaf sig ekki at því grand. Nú ríðr Rauði riddari í burt úr turninum, þá lætr Hernít blása í sinn hvellan lúðr, svá at þeir heyrðu um alla kastala; en er þeir heyra þetta, hleypr hverr riddari á sinn hest ok ríða undir höfuðkastalann Blíðheim. En Helmídan var fyrir því liði ok spurði, hvat hann vildi hafast at. Hernít segir: „Rauði riddari er hér riðinn út mót þeim nýkomna berserki, er oss ok várn heiðr vill lægja ok hér er kominn með ótöluligt illþýði“. Helmídan svarar: „Hér viljum vér allir at fylgjast at yfirvinna hann“. Nú kallar Rauði riddari eptir Lúkanus: „Ríð eigi undan, illmenni, snúðu aftr ella fær þú vansa“. „Þegi þú fól“, segir Lúkanus, „því at með mínum lófa má ek þik af þínum hesti slá“. „Hjala ekki slíkt“, segir Rauði riddari, „því at hrælla eggjar þik til undanferðar ok því flýr þú. Hér kemr í hug eitt lítit æfintýr, at einn gneisti varð lauss ok festist í einu húsi ok varð þar af mikill eldr ok sló sér í borgina ok brendi hana alla; eldrinn þróaðist nú svá mikit, at hann ætlaði at brenna upp alt landit ok hljóp í bygðina; en er hann kom undir eina hlíð, kom í móti honum einn lítill lœkr ok hljóp þegar á hann; eldr hrökk þegar undan ok komst eigi lengra áfram; þá kom dögg af himni ok slökti niðr allan eldinn, ok svá mun með okkr fara“. Lúkan-

us reiddist þá af ákafa ok sneri aftr sínum hesti ok hleypr at Rauða riddara ok svá hvárr at öðrum. En þeirra samkváma varð svá hörð, at Rauði riddari hljóp aftr af sínum hesti meir en 20 fóta ok kom standandi niðr; þá rekr hann sitt spjót framan í brjóst hesti Lúkaní ok hljóp þat upp í gegnum hestinn ok söðulbogann ok í brjóst risanum undir skjöldinn; en spjótit nam staðar við einn stein ok hljóp hestrinn á lagit ok varð risinn fastr á spjótinu. En rauði riddari stóð eigi kyrr; hann brá sínu sverði ok hjó til Lúkanus ok af honum fótinn fyrir ofan knéit ok í því féll hestrinn dauðr, en Lúkanus datt út af honum einfœttr. En Rauði riddari lét þá skamt höggva á milli ok hjó á hálsinn, svá at af tók höfuðit, tekr síðan sinn hest ok gullvöndinn ok reið heim til sinna manna ok urðu allir fegnir hans sigri.

Nú er þar til máls at taka, at Astarot sér fall bróður síns; hann hleypr úr herbúðunum með átta þúsundir manna ok hlaupa fram á völlinn, setja upp merki ok blása í lúðra; stendr þá af þeim mikil ógn. Gralant hét merkismaðr Astarots; hann var honum líkr bæði at afli ok öðrum kostum eðr nökkut verri. Hlaupa þeir nú fram á völlinn með miklum gný ok vápnabraki. Hernít ok hans menn váru komnir á sína hesta sem fyrr var frá sagt; þeir setja upp sín merki ok blása í

sína lúðra. Eddelon konungsson var ok kominn á sinn hest með sínum mönnum ok vilja veita lið kastalamönnum. Trémann karlsson var fyrir framan merkit ok vildi eigi láta binda sik í fylkingu; hann varð þriggja manna bani,. áðr fylkingar kvámu saman. Því næst hófst bardaginn með miklum höggum ok spjótalögum. Váru blámenn ofurliga ákafir, en kastalamenn bæði mjúkir ok vápnfimir ok stendr þessi bardagi með mikilli mannhættu ok verðr mikill mannskaði af hvárumtveggju, en þó meir af kastalamönnum, því at berserkir váru stórhöggvir ok í öllum þeirra vápnum var eitr. Verða nú mörg stórtíðendi ok verðr frá einhverju fyrst at segja.

Gralant merkismaðr Astarots sœkir nú í ákafa fram ok höggr bæði menn ok hesta, svá at ekki stendr við honum; ryðr hann sér braut alt til þess at hann finnr merkismann Eddelons konungssonar, sá er Valtari heitir; hann var góðr riddari, margan blámann hafði hann drepit. Gralant snýr í móti honum ok svá hvárr í móti öðrum alldjarfliga ok leggr hvárr til annars; en svá var þeirra samkváma hörð, at spjótsköpt brotin flugu yfir höfuð þeim. Gralant hefir brugðit sínu sverði ok höggr til Valtara ok klýfr allan skjöldinn; blóðrefillinn nam staðar í brjóstit ok reist á Valtara allan kviðinn, svá at iðrin féllu út ok steyptist hann dauðr til jarðar. Trémann karlsson getr þetta at líta; hann verðr nú á-

kafliga reiðr ok hleypr at Gralant ok höggr til hans, en Gralant höggr í móti ok klýfr allan skjöldinn, en sverðit hljóp á lærit ok reist niðr ok var þat mikit sár. Þá reiðist Trémann ok höggr til Gralants á flatan skjöldinn ok tók hann þveran í sundr fyrir ofan mundriðann, en sverðit hljóp á hesthöfuðit ok tók af, en Gralant féll áfram ok var nú hœgra á honum at vinna. Trémann neytti þess ok hjó af honum höfuðit, svá at þat fauk yfir tvá, er næstir voru, en bolrinn féll dauðr til jarðar ok varð af honum mikill dynr, en höfuðit grenjaði svá hátt, at staðlitlir menn féllu í óvit, en þeim felmtraði öllum, sem næstir váru.

Nú ríðr fram Astarot hinn mikli ok sýndist öllum sem sjálfr fjandinn væri þar kominn í mannslíki ok þorði engi í móti honum at ríða, heldr stökkva allir frá. Þetta lítr Eddelon konungsson ok sér, at eigi má svá fara ok ríðr í móti honum ok lagði til hans með sínu digra spjóti, er þrispent var at digrð; en hann snerist svá fast í móti laginu, at spjótskaptit brotnaði ok lagði til konungssonar, en hann brá sverði í móti ok hjó í sundr spjótskaftit upp við hendr Astarots, en Astarot hjó til konungssonar um þveran skjöldinn ok í sundr fyrir ofan mundriðann, svá at hann skemdi hann um þvera bringuna svá at í beini stóð. Eddelon konungsson sló þá hestinn undir Astarot, svá at hann féll

á bæði kné ok laut áfram; fékk Eddelon konungsson þá beinan höggstað á honum ok hjó af honum alt andlitit í einu höggvi ok hljóp sverðit niðr á milli skjaldarins ok brynjunnar ok hjó af honum höndina hægri ok féll þá sverðit niðr, en úr hans vitum féll svá mikit blóð sem fors væri; þat var svá eitrat, at þar fengu af bana margir menn, en í hans fjörbrotum varð svá mikill dynkr ok landskjálfti, at jörðin skalf sem á þræði léki.

Nú ríðr fram sá kappi, er Gebal hét; hann hafði tvenna sköpun á sér, karlmanns ok kvenmanns; honum var svá háttat sem öngu kvikindi öðru, hvárki í sæ né á landi, at hann mátti vera bæði faðir ok móðir síns afkvæmis; hans hœgri kinn var hulin skeggi, en hárit hart sem járn, en svart sem bik; hans augu váru gul sem í ketti; á vinstri kinn hafði hann ekki skegg; á vinstra brjósti hafði hann stóran belg ok á tvá spena; hann átti tvá syni við sjálfum sér ok sögðu menn, at eigi fyndust betr hugaðir menn til afls ok vaxtar. Þeir váru báðir í bardaganum. Gebal reið einum fíl mjök stórum, svá at engi hestr mátti ná undir kvið honum; reið hann því djarfliga fram, at fáir náðu til hans sverðshöggum. Gebal hefir nú á lopti sína stöng, er bæði var digr ok löng, ok ætlar at slá Hernít með henni; kemst hann nú hvergi undan hans höggvi; nú sér Her-

nít, hversu þat hverfr váðaliga ok stökkr af sínum hesti ok hljóp sem mest hann mátti at Gebal, en stöngin kom á hestinn ok brotnaði í honum hvert bein. Höggr Hernít til hans sem mest hann mátti ok sökum þess, at hann náði eigi lengra til hans, hjó hann fótinn undan fílnum, svá at hann steyptist áfram. Gebal datt þá af baki ok varpaði Hernít sér undan honum. Þetta var á einum díkisbakka, en með því at Gebal var þungr, en skjótt bar at, þá féllu þeir báðir ofan í díkit ok svá fíllinn; pyttrinn var bæði djúpr ok breiðr, svá at þeim var búit við at drukkna; sviptast þeir nú fast í díkinu; Hernít náði í skeggit á Gebal ok hristi svá fast, at úr honum hrukku allar þjófstennrnar ok alla vangafylluna með eyranu reif hann frá; fíllinn sló Gebal í sínum fjörbrotum, svá at Gebal var ýmist undir eðr ofan á, en Hernít var mjúkari at hafa sik frá, sem mest gekk á. Hernít náði þá sínum plátukníf ok stakk úr Gebal augat, svá at í beini stóð; en fíllinn sló í annat augat á Gebal; varð þat þá sýnu verra en hitt; dró þá svá af Hernít, at hann lá nær í óviti. Rauði riddari kom þá at ok Eddelon konungsson ok hlupu þegar í díkit ok drógu þá Hernít upp úr því; þysjast nú fleiri at ok berja á Gebal með ásum ok kylfum ok var langt áðr en þeir gátu aflífat hann, en þó tókst þat um síðir. Nú sjá þeir ríða frá herbúðunum hundrað riddara; þá höfðu

þlámenn sett til at koma í vápnaskipti við kastalamenn. Herburt hét sá, sem fyrir þeim var. Helmídan sér, hvar þessir menn ríða; þá slær þar í bardaga með þeim; váru hvárirtveggju hinir ákǫfustu. Þeir ríða hvárir í móti ǫðrum, Helmídan ok Herburt, ok lagði hvárr til annars með svá miklu afli, at þeirra reiði dugði eigi meir en sem saumþráðr, en þeir stukku báðir aftr af sínum hestum; síðan taka þeir sín sverð ok berjast alldjarfliga þar til af þeim váru höggnar hlífarnar ok váru mjök sárir. Þá kom at þeim Eddelon konungsson ok mælir við Rauða riddara: „Sjá hér, góðr drengr, hér hafa á hitzt miklir kappar ok er þessi ekki líkr blámǫnnum ok skiljum þá ok gefum honum líf“. Rauði riddari kvað þat vel fallit. Síðan ganga þeir á milli þeirra ok fengu menn til at færa þá til kastala, því at þeir váru af sér komnir. En þeir gerðu nú svá harða atsókn heiðingjum ok blámönnum, at af þeim mikla fjǫlda komst engi undan. Því næst fóru þeir til herbúða Lúkaní ok tóku þar svá mikit fé í gulli ok silfri ok góðum gripum, at ótrúligt mátti þykkja at í einum stað mundi svá mikit fé saman komit. Í herbúðum þessum fundu þeir svá fagra jungfrú, at öngva sáu þeir slíka fyrr, ok með henni fundu þeir margar þjónustumeyjar. Eddelon konungsson spyrr hana at nafni, en hon kvaðst Gratíana heita ok vera dóttir þess konungs, sem Mýrdanus

hét, „hann ræðr þar fyrir sem Liberum regnum heitir; þar er nógt gull ok gersemar; þar kom Lúkanus ok vildi fá mín utan míns föður vilja, en ek kaus at hann skyldi ríða á Blómstrvöll fyrir mik ok vinna gullvöndinn; lofaðist ek honum þá, þótt ek væra nauðug; nú er ek ok alt þat, er mér til kemr, á yðru valdi“. „Frú“, sagði Eddelon, „þú ert með oss velkomin“. Síðan skiftu þeir herfangi sínu ok fóru svá heim í kastalann Blíðheim ok létu svá binda sár sín. Sátu þeir nú um kyrt hálft misseri, svá at engar burtreiðar váru.

Þat var einn dag, at Eddelon konungsson ok Hernít kalla saman alla höfðingja, þá sem váru á Blómstrvöllum, ok er þeir váru saman komnir, þá mælir Hernít: „Góðir drengir“, segir hann, „langt hefir síðan verit, er vér reyndum vár sterku spjót eðr prófuðum vára hesta; nú er sú tíð, at þat er mál at gera nökkura lyktun á váru efni, svá at þær fögru jungfrúr, sem hér eru saman komnar, verði vísar, hvat vér viljum at gera eðr hvat hver þeirra skal hljóta; því gerum vér öllum kunnigt, at þegar á morgun skulum vér allir út ríða ok eigi fyrr þeim leiki létta, en allir riddarar hafa prófat sinn riddaraskap“, ok slítr síðan þessari stefnu. Um morguninn eftir bjó hverr sik ok sinn hest til; var þá hark mikit um allan Blómstrvöll ok var þá mikil burtreið; gengu þá hæverskar jungfrúr í vígskörð at

sjá þeirra list ok kurteisi ok þótti þeim mikils vert um sína unnusta, þá sem þær höfðu búit með gyltum vápnum ok gullofnum silkimötlum, ok var engi svá, at eigi væri nökkut sœmiligr fyrir sinnar unnustu skyld. Nú ríðr hverr at öðrum ok vann sá margr sigr semma dags, sem lúta varð lágt at kveldi komanda. At kveldi ríðr hverr í sinn kastala ok taka unnustur þeirra við þeirra vápnum, en skjaldsveinar við hestum, ok hélzt þessi burtreið í sjau daga; var sá engi, at ekki væri af sínum hesti stunginn, nema þeir fjórir riddarar: Eddelon konungsson, Trémann karlsson, Rauði riddari ok Hernít hinn frœkni, ok váru svá allir Blómstrvellir skúfaðir spjótasköftum.

Þessu næst munum vér til víkja ok frá segja, hversu þessir fjórir riddarar enda sitt einvígi á þessum seinasta burtreiðardegi. Um morguninn ríða út meir en hundrað riddara til skemtunar við þá fjóra riddara ok ríðast á allan þann dag ok leika marga fáséna leika. En áðr þessum degi lýkr, finnast þeir Hernít ok Trémann karlsson ok ríðr hvárr öðrum í móti með miklu kappi ok brutu þeir sínar burtstengr ok kom hvárgi öðrum af baki; þá váru þeim fengnar svá sterkar stengr, at aldri máttu brotna. Neyttu þeir nú þessara ok náði hvárr til annars; varð þeirra samkváma svá hörð, at hvárr hrökk aftr af sínum hesti; bregða þeir þá sínum

sverðum ok ganga saman ok berjast alldjarfliga; mátti þar sjá mörg högg ok stór, því at hvárgi hlífðist við; stundum gengu þeir svá nærri, at hvárr sté fram fyrir annan; stundum hlupu þeir svá saman, at þeir skopuðu skeið ok leituðu höggstaðar ok ruddust um svá fast, at víða heyrði gný af þeirra atgangi, en þeirra hlífar dugðu svá vel, at þær hjálpuðu þeirra líf. Nú sér Trémann karlsson, at hann muni sik í meiri hættu leggja verða, ef hann skal sigr fá, ok því kastar hann skildinum á bak sér aftr ok greipar sverðit tveim höndum ok höggr til Hernits af öllu afli; þat högg kom ofan í hjálminn, en þar var fyrir svá harðr adamassteinn at ekki beit á; en fyrir því at sverðit náði ekki at bíta, en því var af afli fylgt, þá stökk þat í sundr í miðjunni, en Hernít lá við óvit ok féll blóð úr öllum hans vitum; en nú sér hann beran höggstað á Trémann, því höggr hann til hans ok hugsar, at hann skyli ekki fleiri þurfa. Nú er Trémann slyppr ok náir eigi skildinum, því stökkr hann undan högginu meir en tug fóta; þá tók hann stein svá stóran, at fjórir menn gátu eigi meira valdit, ok kastaði fyrir brjóst Hernít, svá at hann féll í óvit; en Trémann settist niðr á þann sama stein ok var búit við spreng; en er Hernít raknaði við aftr, tók hann af sjer hjálminn ok mælti: „Þú, góðr drengr, hefir mik yfirunnit ok því lystir mik ekki lengr at lifa;

tak þitt sverð ok slá mitt höfuð af". „Allr heimrinn verði mér fyrr reiðr", segir Trémann, „en ek geri þat, því at þú neyttir svá þinna vápna, at mér var ekki vísari sigr heldr en þér". En er þeir váru þetta at tala, kom Eddelon konungsson ok Rauði riddari ok höfðu þeirra viðskipti alldrengiliga farit, svá at Rauði riddari hafði meira hlut síns einvígis. Rauði riddari sá, at Hernít var allr blóðugr; því spurði hann, hver ending orðit hefði á þeirra einvígi. Hernít kvaðst því ekki leyna ok sagðist vera yfirunninn. Rauði riddari mælir: „Of mikla frægð hefir þú, Trémann, ef þú skalt yfirvinna alla kappa á Blómstrvelli. Þat veit trú mín", sagði hann, „at ek skal aldri héðan fara fyrr, en vit höfum reynt með okkr". Trémann mælir: „Nú talaðir þú þat, sem mér bjó í skapi, ok seg nafn þitt ok kynferði". Rauði riddari segir: „Nafn mitt segi ek öngum manni ok ekki þér, utan þeim, sem mik yfirvinnr í réttum riddaraskap; en ef þér verðr þess auðit, þá ertu meira kynferðis en karlsson". Eftir þetta leggja þeir hendr saman, at þeir skyldi prófa sinn riddaraskap; ríðr nú hvárr í sinn kastala ok sofa af um nóttina.

At morgni komanda tóku þeir sína hesta ok riðu út af kastalanum, en alt fólkit gekk út at sjá þeirra leik ok allir menn sögðu, þá er þeir váru búnir, at aldri

sáu þeir aðra tvá slíka ok skaði væri at slíkum mönnum, ef þá skaðaði nökkut. Nú er þeir koma út á völlinn, slá þeir sína hesta sporum ok með svá miklu afli ríðast þeir á, at hálfu eykr við þat, er fyrr var frá sagt, ok í síðustu samkvámu hrukku þeir báðir aftr af sínum hestum ok þegar reiða þeir sín sverð ok börðust allhraustliga; þóttust menn aldri sét hafa slíkan atgang af tveim mönnum ok svá þótti þeim, sem hjá váru, at þeim mundi sigrinn víss, sem höggva átti; en svá kvámu þeir hofmannliga við slögum, at ávallt kom skjöldr í móti höggvi; en þeirra skildir váru svá harðir, at ekki sá á, ok svá létu þeir ganga alt til þess, er þeir váru báðir móðir ok studdu niðr sínum skjöldum ok hvíldu sik um stund. Þá mælir Trémann: „Leiksbróðir“, segir hann, „sjá hvar frú Kurteis stendr á múrunum ok fyrir hennar skyld skal ek gefa þér eitt slag; þat skal svá nærri ganga þér sem skyrta þín“. Rauði riddari segir: „Annat skaltu segja skeggkarlinum föður þínum en þat, at þú farir svá héðan, at þat sé óhefnt“. Ok nú taka þeir til at berjast í annat sinn ok höggr hvárr at öðrum þar til at sól var í fullu vestri; taka nú til at höggvast af þeim allar hlífar ok sitt sár hefir hvárr þeirra ok þau bæði mikil. Eddelon konungsson tekr einn skjöld ok annan Hernít ok ganga í milli þeirra ok skilja þeirra einvígi; ríða síðan í kastalann

Blíðheim ok váru sáttir sem brœðr. Hernít mælir við Rauða riddara: „Þat lízt mér sem þú hafir nú fengit vaskan leikbróður ok ekki fæ ek þat skilit, hvárr ykkar betr má ok þit berizt ekki nema fyrir kapp eitt ok ofmetnað ok vildum vit, at þit vœrið sáttir, ok víst er hann vaskr maðr". En Rauði riddari mælir: „Lítit er reynt af því um okkur viðskipti ok nær munum vit gangast mega áðr en vit sættumst". Slíkt hit sama talar Eddelon konungsson við Trémann ok er sem ekki hafi at segja; ekki vilja þeir láta binda um sár sín ok sofa af um nóttina. En um morguninn í dögun eru þeir snemmendis á ferli ok ganga til dögurðar ok því næst taka þeir at berjast, at svá mikil ógn stóð af þeirra atgangi sem eldr flygi, ok létu svá ganga allan þann dag; enn hjuggust af nýju þeirra hlífar ok fengit hefir hvárr þeirra þrjú sár ok mjök eru þeirra vinir hræddir um þá ok at kveldi skilja þeir sitt einvígi með atgöngu vina sinna, en ekki vilja þeir láta binda sár sín at heldr.

Nú gengr Hernít ok Eddelon konungsson á fund Gratíónu konungsdóttur ok báðu hana at sjá eitthvert gott ráð til at stöðvast mætti þeirra vandræði, en hon kvaðst gjarna vildu við leita. Því næst gekk hon til Rauða riddara ok talar svá við hann: „Hversu segir þér hugr um skipti ykkur Trémanns, því at hann lízt

mér vaskr maðr?“ Rauði riddari segir: „Lítt reka mik draumar til þess ok mun auðna sigri ráða“. „Miklu máttu ráða“, segir hon, „eða hví látið þit ekki binda sár ykkur, því at þat má mikit tálma ykkra hreysti? Nú vil ek binda sár þín ok sjá síðan, hvat í efnum vill gerast“. Rauði riddari segir: „Ekki eru mín sár skaðsamari en Trémanns ok lætr hann ekki binda sín sár“. Hon segir: „Ek skal koma honum til at binda þau ok undrast margir kapp ykkart ok segja þat margir, at þit séið líkir, ok ef þau efni væri, þá vildum vér gjarna við leita, at betri dagþingan mætti á komast, ok ger svá vel ok seg mér, hvat manna þú ert“. „Nei, frú“, segir hann, „bið eigi þess, en mín sár megið þér vel binda, ef Trémanns eru bundin, en af læt ek rífa, ef hans eru óbundin“. „Ek skal ábyrgjast þat“, segir hon. Síðan fægir hon hans sár ok smyrr með dýrligum smyrslum; hann þykkist þá einskis meins á sér kenna. „Nú vil ek“, segir hon, „hafa laun fyrir“. „Frú“, segir hann, „alt hvat er ek hefi er í yðru valdi“. „Gangið með mér litla stund“, segir hon. Hann gerði nú svá; hon leiðir hann með sér í sitt silkitjald; þar var einn gluggr ok fyrir settr einn spegill með miklum hagleik gerr; þar mátti í sjá alla heimssköpun, borgir ok kastala ok alt fólkit, sem í þeim var; mátti þar ok þekkja þá staði, sem maðr hafði aldri fyrr í komit. Hon mælir þá:

„Hefir þú nökkut verit fyrir norðan fjallit í þeim fjórðungi heimsins, er Evrópa heitir?“ „Þar var ek, þá er ek var ungr“, segir hann. „Nú skaltu kenna mér þá staði, sem ek hefi aldri í komit“, segir hon. „Þat vil ek gera“, sagði hann. „Hvat heitir sú borg hin mikla, sem þar stendr?“ segir hon ok merkir honum svá til. „Hon heitir Rómaborg“, segir hann, „hin ágætasta í þeim fjórðungi heimsins“. „Hverr ræðr þeirri borg?“ segir hon. „Erminrekr konungr hinn riki“, segir hann. „Hvat heitir sú borg, er svá er stór ok mikil, ok þar sitja inni sterkir kappar?“ segir hon. „Sú borg heitir Bern; þar ræðr fyrir Þéttmarr konungr, bróðir Erminreks konungs, ok hinn sterki Þiðrekr, son hans, er mestr kappi hefir verit, at menn hafa til spurt“. „Í vestri þaðan stendr ein borg mikil ok vel ger; hvat heitir hon?“ segir hon. „Sú borg heitir Fricilía“, segir hann. „Hverr heldr þá miklu borg?“ segir hon. „Einn hertugi“, segir hann“, ok hann heitir Áki Öldungatrausti“. „Er hann kvángaðr?“ segir hon. „Kvángaðr var hann, þá er ek vissa til“, segir hann. „Er þat þá hans kona, sem hjá honum sitr?“ segir hon. „Ekki kenni ek þá konu“, segir hann. „Átti hann engi börn við þeirri konu, sem þú vissir til?“ segir hon. „Tvá sonu ok eina dóttur, er Ísodd heitir“, segir hann. „Hver er sú hin fagra frú, er þar sitr hjá honum — önga hefi ek fríðari sét?“ segir

hon. „Þat er dóttir hertugans“, segir hann. „En hvat hétu hans synir?“ segir hon. „Áki hét annarr, en ek man ekki, hvat annarr hét“, segir hann. „Munu þeir lifa?“ segir hon. „Lifir annarr, þat ek veit“, segir hann. „Hverr er sá maðr?“ segir hon. „Hann stendr nú hér á Blómstrvöllum“, segir hann, „ok talar við eina jungfrú undir grœnum mötli“. „Ek sé öngva svá búna nema mik“, segir hon, „ok muntu vera sá hinn sami“. „Frú“, segir hann, „leita ekki lengr en þér er lofat“. Síðan skildu þau talit. Því næst gengr hon á fund Trémanns karlssonar ok bauðst at binda sár hans ok fór á sömu leið með orðum ok atvikum sem fyrr um Rauða riddara, utan hann nefndist hertugason, en ekki kvaðst hann vita, hvat annarr hét. Jungfrúin segir til hans: „Seg mér einn hlut“, segir hon, „ok ljúg ekki at mér: vildir þú vinna sigr á syni Áka, ef þú vissir, at þat væri hans son?“ „Frú“, segir hann, „margt forvitnar þik, en öngum mun ek hlífa, sem við mik vill berjast, en ef ek vissa þat víst, at hann væri hans son, þá munda ek ekki fyrir sakleysi við hann berjast“, ok skildu þau síðan talit.

Gratíana gengr nú á fund Hernits ok Eddelons ok segir, hvers hún var vís orðin, ok segist hon ætla, at þeir munu brœðr vera ok biðr þá eitthvert gott ráð til at sjá, at þeirra vandræði mætti stöðvast. Þeir sögðust svá gera skyldu ok líðr svá nóttin, ok eru riddararnir

snemma á ferli ok ætla at ríða með þeim til vígvallar; en sem þeir koma þar, stíga þeir af sínum hestum ok taka til sinna vápna. Nú kemr Eddelon ok Hernít. Eddelon stígr þegar af sínum hesti ok hleypr fram í millí þeirra ok mælir: „Oss lystir ekki lengr at sjá ykkart einvígi; er þat allra samþykki, at þit séið jafnir, kemr ok sá kvittr, at þit séið brœðr; sýnist öllum, at þit séið mjök líkir, ok ef svá er, þá er þarfleysa, at þit þreytið lengr. Ger svá vel, Trémann, fyrir okkarn stallbrœðraskap ok seg, hvat yfir þik hefir drifit til þess at vit fundumst. En ek sver þat við trú mína, at ek vilda eigi vita þína forsmán meir en mína ok eigi skal ek lifandi héðan af Blómstrvelli fara, ef ek sé þik dauðan liggja, því at þú ert minn lífgjafari". „Eigi skal þat mikils kosta", segir Trémann, ok hefr hann nú upp sína rœðu:

„Þat er upphaf sögu minnar, at fyrsta sinn er ek reið heiman frá föður mínum, reið með mér minn bróðir ok minn fóstri ok tveir skjaldsveinar, en mitt angr bannar mér at nefna minn bróður, ok þá riðum vér um einn skóg ok þar kvámu at oss þrettán spillvirkjar ok vildu hafa várt líf, en vér vörðumst alt þangað til er þeir váru allir fallnir; var ek þá svá sárr, at ek lá í óviti ok fallinn var minn fóstri, en minn bróðir lifði; ógerla vissa ek, hvat um hann leið, nema vissa ek, at

hann lagði mik á minn skjöld; ekki vissa ek gerla um sár hans; síðan kom einn dreki flúgandi; hann tók einn herklæddan riddara í sitt gin ok hjó til mín með sínum klóm ok festi í mínum klæðum ok nökkut í mínu holdi ok fló svá í burt með okkr báða svá langa leið, at ek bar ekki skyn á. En í einum skógi slitnuðu mín klæði ok feldi hann mik niðr ok skildi þat með okkr. Var þetta um miðnætti, þá er myrkvast var; lá ek þá til þess at sólin skein um alla velli ok mjök leið á daginn; gat ek mik þá ekki úr stað hrœrt; en þá er leið at kveldi, heyrða ek miklar dunur ok fast til jarðar stigit ok kom þar ofurliga stórr risi fram úr mörkinni ok leiddi eptir sér úlfaldá; sá dró stórt hlass eftir sér ok var þar uppi á stórt bjarndýr ok miklar fuglakippur; þá veik hann þangat, sem ek lá, ok horfði á mik um stund ok kastaði mér upp á hlassit ok lét svá ganga eykinn heim til sinna heimkynna; þat var í einum djúpum dal ok var hann mjök skógi vaxinn ok umgirðr hám hömrum; húsfreyja hans gekk út í móti honum ok heyrða ek, at hon nefndi hann Steðja, en hann nefndi hana Brynju, en dóttir hans hét Smiðja; hon var fríð ok mikil vexti; son áttu þau, er Þollr hét. Hann sviptir af hlassinu ok var heldr mikilyrkr. Hans dóttir horfði jafnan þangat sem ek lá. Hann skipar sínum syni at bera inn sín föng; hann tekr mik upp ok ber mik upp

á einn hól; þar var einn gluggr; hann kastaði mér þar inn; þar váru undir fimtán grísir; þeir váru lítt stálpaðir, en svínahirðirinn leiddi svínin til vatns, en búandi gekk þegar at sofa. Grísirnir sóttu þegar at mér, en ek mátta mér litla vörn veita; þá kom þar risadóttir ok dró mik í burt ok lét mik í nökkut leyni, en hon tók innýfli bjarndýrsins ok kastaði fyrir svínin; síðan læknaði hon mik; kunni hon þar gott lag á því ok sínum bróður sagði hon til ok urðu þau bæði samráða um þetta. Kom þar, at ek var fullgróinn; tók ek þá til at leggja hug á risadóttur; féll henni ok vel til mín. „Nú uggir mik nökkut; ef minn faðir veit þetta, mun þat þinn bani“, segir hon. Ekki vildi hennar bróðir þat meina ok fékk ek þá hennar vilja; en ekki vissi þat hennar faðir né móðir. Hinn seinasta dag í vetri þá mælir hon til mín: „Nú er á komit vandræði um samvist okkra, því at minn faðir veit á morgun alla okkra breytni ok veit ek, at þat verðr þinn bani, ef þú verðr á vegi fyrir honum, en mér mun litlu betr líf en hel; skaltu þegar á morgun burt fara, áðr hann vaknar“. Ek spurða hana; hvárt hon hefði ekki vápn at ljá mér, en hon sagðist ekki annat hafa en beitskálm föður síns ok nemr hon hvergi í höggvi staðar. Lát mik fá hana, segi ek. Hon gekk til sæingr föður síns ok tók beitskálmina ok færði mér. Dvaldist ek þar um nóttina;

um morguninn bað hon mik fara ok forða mér ok mínu lífi. Ek sagða, at þá væri illa við hana skilizt, því at ek vissa, at faðir hennar mundi ekki hlífa henni, þegar er ek væra í burt ok hann yrði varr hins sanna um okkur efni; en hon bað mik ekki um þat hirða; gekk ek þá út. Litlu síðar kom risinn út beljandi ok saknaði skálmarinnar ok greip sína járnstöng, er bæði var digr ok löng, ok hljóp eftir mér, en ek skyndaða undan, því at ek var fœrri; greip hann þá upp stein ok kastaði eftir mér, en ek kastaða mér niðr á jörðina ok flaug hann þá langt yfir mik fram; hann reiddi þá upp stöngina, en er hans son sá þat ok sú ambátt, er svínin geymdi, þá gripu þau fyrir aftan hendr honum á bak til um stöngina, en hann vá þau upp bæði ok snaraði fram yfir sik svá hart, at hvert bein brotnaði í þeim ok þau váru fyrr dauð, en þau kvámu niðr á jörðina, ok fló svá stöngin langt fram yfir mik ok kom niðr á milli tveggja steina ok var þar fastr á henni endinn; hljóp ek þá með skálmina ok lagða ek fyrir brjóst honum ok stakk ek á honum allan kviðinn, svá at iðrin hlupu út ok flœktust fyrir fœtr honum ok svá steyptist hann fram á mik ok var hann svá þungr, at mér var við bana búit; kom þá dóttir hans ok dró mik undan honum. Eftir þetta kom móðir hennar fram ok með henni tvau blótsvín ok sóttu þegar at mér; ek

greip þegar í lærit á annarri gyltunni ok reif ek undan henni annan fótinn með lærinu ok rak ek við eyra á kerlingu, svá at fœtrnir váru uppi á henni, ok kom hausinn á stein ok brotnaði í mola; svínit annat hljóp á mik og festi svá tennr í mínum kraga ok reif af mér öll klæðin ok alt mitt hold niðr at beini á milli herðanna; þá kom risadóttir með skálmina ok þá hjó ek á svínit fyrir ofan trýnit, svá at af tók ok fékk þat bana. Var ek þá mjök máttdreginn ok sárr, en hon grœddi mik sem hon kunni ok nú með því at ek átti henni lífgjöf at launa ok mér var vel til hennar, þá dvaldist ek þar þrettán vetr; vit áttum fjögur börn saman ok vildu þau ekki lifa; síðan tók hon sótt ok andaðist ok lysti mik þar ekki lengr at vera. Fór ek burt með þat, sem mik lysti, ok til karls ok kerlingar í koti einu í Rómaríki; kallaða ek þau föður minn ok móður ok var ek þar ekki lengi, áðr vit Eddelon konungsson fundumst ok höfum vit fylgzt at síðan". En allir, sem þetta heyrðu, lofuðu hans hreysti ok frœknleik.

Nú stendr Rauði riddari upp ok tekr af sér hjálminn ok gengr þangat, sem Trémann sitr ok mælir: „Ef svá er sem þú segir, þá hefi ek ófyrirsynju við þik barizt, því at ef þú ert Áki, þá er ek Etgarð, þinn bróðir, ok vilda ek eigi fyrir alt veraldargull við þik barizt

hafa". Þá mælir Hernit: „Seg oss nú, Rauði riddari, hvat yfir þik hefir drifit ok hvárt saman berr með ykkr". En Rauði riddari hóf svá sína rœðu:

„Ek reið heiman frá mínum föður ok minn bróðir, sá er Áki hét; okkarr faðir hét Áki Öldungatrausti; ok þá er vit várum svá komnir, at ek lagða bróður minn á skjöld einn, sem fyrr var sagt, ok ek ætlaða at taka okkra hesta ok flytja hann í braut af skóginum; var ek þá lítt sárr en ákafliga móðr; þá kom einn dreki ok tók minn bróður ok einn herklæddan riddara, en vafði mik upp í sínum sporði ok flaug í braut með oss alla þrjá; minn bróðir féll úr hans klóm í einum skógi, er Hulinskógr heitir; en hann flý með mik allan þann dag ok alla nóttina ok seint á þriðja deginum kom hann í háva hamra; þar var fyrir hellir mikill; váru þar í tveir ungar drekans vel stálpaðir, en allr skógr, sem þar var í kring, var sem á gull sæi ok alt gras ok allir steinar. Hann kastar þeim dauða manninum niðr fyrir sína unga ok rífa þeir hann í sundr ok eta; drekinn var þá mjök móðr ok sofnaði skjótt; réttist þá hans sporðr ok varð ek þá lauss; leitaða ek þá í braut, en skamt þaðan fann ek eina fatahrúgu; váru þar í herklæði svá góð, at eigi váru önnur valdari, ok sverð svá gott, at ekki sá ek annat slíkt. Ek tók þá herklæðin ok venda aptr til drekans; þá váru hans ung-

ar sofnaðir; ek lagða þá til drekans undir hans hægra bœxl, er ek hugða næst hjartanu mundi ganga, svá at sverðit sökk upp at höndum mér; kipta ek þá at mér, en hann brá við ákafliga, hafða ek þá skjöldinn fyrir mér; blóð fell mikit úr undinni; hafða ek mik úr hellinum, en drekinn sótti eftir mér ok blés svá eitri, at af mér rotnuðu herklæðin; en sem hann kom fram í dyrnar, mœddi hann blóðrás ok datt ofan fyrir hamarinn ok var mikit um hans fjörbrot; ek snera þá aftr í hellinn ok drap ek ungana; síðan tók ek gull ok silfr sem mik lysti ok fór ek síðan í burt ok gekk ek um skóginn til þess er ek fann einn hest með gullbúnum söðli; ek elta hann lengi áðr en ek náða honum. Reið ek síðan burt ek var ok kominn í þat land, er Kazdidónia heitir, ok þá er ek hitta menn at máli, spurðu þeir mik, hvar ek hefða fengit þenna hest ok þau hervápn, er formaðr þeirra hafði átt ok þá var horfinn fyrir mánuði; ek sagða hit sanna; ek spurða þá, hvat konungr þeirra hefði heitit; þeir sögðu, at hann hefði heitit Tólómeus hinn gildi; ek spurða þá, hvar hans atsetr hefði verit; þeir sögðu: „Sú borg heitir Líbezadónum ok þar sitr hans drottning“, er Óda hét, ok hennar dóttir Tekla; var hon þá á annan vetr, því at þau konungr ok drottning váru ekki lengi saman. Því næst reið ek til borgarinnar, en er ek kom þar, ætluðu allir

at konungr þeirra mundi vera; ek tók þá ofan minn hjálm ok beidda ek orlofs at tala við drottninguna; en sem hon heyrði þetta, kvaðst hon vilja sjá þann mann, sem kominn væri, ok kom ek svá fyrir hana; en hon spurði mik, hvar ek hefða komizt at þessum vápnum ok hesti; en ek sagða henni alt sem farit hafði ok nefnda ek mik Samson ok færða ek henni þá gripi, sem hon þekti ok konungr hafði átta ok bað ek hana láta forvitnast um sannindi sögu minnar; fór ek þá með hennar mönnum ok sóttum bein konungs ok svá mikit gull ok silfr, at engi kunni tal á ok tók ek úr skóginum þá miklu gullhrúslu, er ek hafða hingat. Landsmenn beiddu, at ek skylda vera þeirra höfðingi ok kvámu því máli svá, at ek mætta eignast drottninguna, ok várum vit saman þrettán vetr; vit áttum einn son, er Tólómeus hét; drottning tók sótt ok andaðist; unda ek mér þar ekki lengr; síðan fór ek hingat ok Tekla með mér ok þeir menn, er okkr fylgdu".

Þá mælir Trémann: „Ekki má ek dylja okkarrar frændsemi at því, sem þú hefir nú fram sagt, en ekki má ek ganga á bak orðum mínum, því at ek heitstrengda þat, at Kurteis konungsdóttir skyldi fylgja mér af Blómstrvöllum, elligar hér dauðr eftir liggja". „Þá hefir vel til borit", segir Rauði riddari, „því at þú hefir borit meira hlut úr málefnum ykkar Herníts, ok þó at

hon væri í minu valdi, þá vilda ek gjarna unna þér hennar". Síðan standa þeir upp ok sættast fullum sáttum ok urðu allir því fegnir; váru þeir síðan í kastalanum Blíðheim ok reis þar upp hin bezta veizla ok allir váru glaðir.

En at þessari veizlu stóð upp Hernít ok mælti: „Öllum mönnum er þat kunnigt, at ek hefi stýrt kastalanum Blíðheim, síðan hann var gerðr, en eftir þetta vann hann Áki, várr stallbróðir, af mér; en at Gratíönu konungsdóttur hefir oss staðit ok leitt mikit gott ok þat ættum vér henni góðu at launa; er þat minn vili, at hon sé mest metin ok kjósi sér sjálf unnasta ok skipti síðan oss til handa svá sem hana lystir, því at oss mun þat at gæfu verða". Allir gerðu góðan róm at hans tali. Þá mælir Gratíana: „Þat hefir vel til borit", segir hon, „því at ek ætla, at hverr megi fá, sem hann lystir til; mun ek þat sýna, at ek em bæði mannvönd ok metnaðargjörn, ok kýs ek Eddelon konungsson, en hann skal gifta Etgarði sína systur Grekam, en Áki skal eiga systur Hernítz, Kurteis. En ek hefi ekki sét þá á Blómstrvelli, sem mér þykkir Hernít fullsœmdr af ok öngva hefi ek þá sét nema systur Etgarðs ok Áka, er Ísodd heitir, ok því er þat minn vili, at þit brœðr bjóðið hingat föður ykkrum ok hafið ykkra systur með ykkr ok giftið hana hér". Allir gerðu góðan róm

at hennar máli ok þótti öllum þat vel sóma. At liðinni veizlunni búa þeir bræðr ferð sína ok ríða norðr með fjallinu til Sellisborgar ok sigldu þaðan til Dalmanustu, tóku síðan hesta sína ok riðu suðr með Mundíufjöllum ok fundu föður sinn heima í borginni Fricilía. Þeir váru hundrað saman. Hertuginn Áki spurði hvat manna þeir væri. Þeir sögðust vera ókunnugir menn ok eiga við hann erindi „ok verðr þat í tómi at segja“. Áki bað þá at ganga í höll með sér; en þat mæla allir þeir, sem hjá váru, at aldri höfðu þeir sét vænni menn, hvárki á vöxt né vænleik. Frítal hét einn maðr hertugans; hann gekk at hertuganum ok mælti: „Verð glaðr, herra“, segir hann, „svá vil ek trúa fast, at hér eru komnir synir þínir, sem horfnir eru fyrir langri æfi“. Hertuginn brosti at; síðan gengu þeir til borðs; skipaði hertuginn sínum á hvára hönd sér, en er þeir höfðu drukkit um stund, mælir Etgarð: „Langt hefir verit síðan ek kom í þessa höll eðr hvat grunar yðr, hverr yðr hefir heimsótt?“ „Ekki leidda ek grun um þat“, segir hertuginn, „því at hér eruð þit ekki fleiri menn en svá, at oss er ekki ofrefli við yðr at eiga“. „Þat er várt erindi“, segir Etgarð, „at kunngera yðr, at vit erum yðrir synir Etgarð ok Áki, er horfit hafa fyrir sextán árum“. Nú varð hertuginn feginn sonum sínum ok mintist við þá ok segist þegar hafa þekt þá, er þeir

kvámu. Reis þar upp hin sœmiligasta veizla ok fréttist víða um borgir, at heim væri komnir hertugans synir ok urðu allir því fegnir; sögðu þeir þá föður sínum, hvat yfir þá hefir drifit, síðan þeir skildu ok til þess er nú var komit, ok faðir þeirra sagði þeim af hörmum sínum ok hversu móðir þeirra hafði andazt af stríði eftir þá ok þat, at hann væri kvángaðr aftr. Þykkir nú hvárumtveggja mikit um vert. Eftir þetta biðja þeir hertugann at fara með sér á Blómstrvöll ok sjá þá list ok kurteisi, sem þar er; „viljum vér bjóða yðr í várt brullaup ok várri systur“. Hertuginn mælir: „Þó at gott sé á Blómstrvöllum, þá megið þér svá lengi dveljast hér, at vár ferð megi sœmiliga búin verða“. Hann lét þá senda eftir sinni konu ok sinni dóttur ok er þær kvámu, stóðu hertugans synir upp í móti þeim ok fögnuðu þeim vel. Þeir gáfu sinni systur einn silkimöttul svá ágætan, at þat ilmaði af honum sem af mirru ok mátti ekki í eldi brenna, en konu hertugans gáfu þeir gull at sá steinn var í, at engi maðr mátti sjá þik, ef þú vildir leynast. Dvöldust þeir þar til þess at hertuginn hafði búit sína ferð. Áki segir sinni systur, at hann hafði henni mann ætlat á Blómstrvöllum ok færði henni margar gersemar, sem Gratíana konungsdóttir hafði sendar henni ok Hernít konungsson; lét hon sér þat vel líka.

Sem hertuginn er búinn, ferr hann af stað; honum fylgja þrjú hundruð riddara ok hans dóttir, en hans kona sat eftir heima ok hans tveir synir, Etgarð yngri ok Áki. Tókst þeim sú ferð vel ok váru víða gerðar veizlur í móti þeim ok kvámu svá um síðir á Blómstrvöllu; en sem kastalamenn urðu þess varir, riðu þeir Eddelon konungsson ok Hernít í móti þeim með mörgum riddurum ok varð með þeim mikill fagnaðarfundr; reis þar upp hin bezta veizla; sátu þeir þar hinar næstu þrjár nætr. Því næst er mönnum saman stefnt um allan Blómstrvöll; lýsa höfðingjar því fyrir öllum mönnum, at þeir vildu halda brullaup sín. Ok sem þeir sátu ok drukku, þá mælti Hernít: „Nú hefir mér þat at sýn orðit, sem ek hefi haft spurn af, en þat er hertuginn Áki, er mér sýnist yfirmaðr flestra manna, ok hans dóttir frú Ísodd ok vil ek heyra, hver svör hann vill gefa mér, því at ek vil biðja hennar mér til eiginkonu með samþykki hennar brœðra ok vilja hennar sjálfrar". Hertuginn þagnar ok lætr síga brún, en hans synir styðja at með Hernít ok segja, at hon muni ekki betr gift verða. Hertuginn mælir: „Ekki þurfta ek at fara hingat á Blómstrvöll til þess at gifta dóttur mína, mátta ek vel fá góða gifting nær mér, eða hverr hefir frétt af því, at ek munda síðr þora at ríða út fyrir mína dóttur en aðrir menn, eða hvar er sú frú, er þér

setið í móti mér?“ Þá mælir Etgarð: „Mín fóstrdóttir, frú Tekla, er svá borin, at hverr er fullsœmdr af“. „En þú hinn gamli karl“, segir Hernít, „brekar þess, er oss þykkir betr at veita þér, en áðr vit skiljum, verðr þú því ekki feginn“. Síðan festu þeir sitt einvígi, drukku nú glaðir ok kátir ok leið svá dagrinn. Um morguninn snemma váru þeir á ferli; hlupu þá á hesta sína meir en tvau hundruð manna fyrir skemtunar sakir. Hertuginn hljóp á sinn hest ok allir hans menn fylgdu honum ok er hann kom til vígvallar, setr hann sinn hest á skeið ok lék á þrem handsöxum ok hafði hann slíðrat öll áðr skeiðit var úti. Síðan reið hvárr at öðrum ok hófst þar hin harðasta burtreið, en svá hafði hertuginn vaska menn, at ekki hallaðist á þá. Nú fundust þeir hertuginn ok Hernít ok frömdu margar riddaraligar listir ok hugðu þeir þá allir, at engi hefði þar komit, at betr hefði kunnat við skjöld ok sverð. Í síðustu þeirra samkvámu mœttust þeir svá hart, at hertuginn Áki hrökk aftr af sínum hesti ok kom standandi niðr ok jafnsnart hljóp hann at hesti Hernítz ok greip annarri hendi í taglit en annarri fyrir framan brjóstit ok kipti svá snögt at sér, at fœtrnir horfðu upp í lopt; en Hernít hraut langt á völlinn fram; hann hljóp upp ok brá sverði, en hertuginn varð ekki seinni. Því næst kvámu þeir Eddelon konungsson ok

þeir bræðr ok báðu þá hætta, en hertuginn sagðist við hvárutveggja jafnbúinn ok því næst váru þeir sættir; fara síðan heim í kastalann ok var þar jungfrúin Ísodd föstnuð Hernít ok reis þar upp hin sœmiligasta veizla, er þessir riddarar héldu sín brullaup; skorti þar ekki ágæt tilföng með alls konar drykk ok marghátt-uðum matgerðum með sœmiligum þjónustumönnum. Nú setjast höfðingjar í sæti; hertuginn sat í hásæti ok honum hit næsta Eddelon konungsson ok þá Áki Ákason, þá Hernít ok öðrum megin sat Etgarð ok Helmídan; við hásæti annat var skipuð frú Gratíana ok Greka, þá frú Kurteis ok Tekla, þá frú Ísodd ok þá Serena. Því næst kvámu inn ágætar skenkingar ok frábærr drykkr í gullskálum, svá at ilmaði um alla höllina, at þeir mundi hyggja, sem hér eru fœddir á þessu fátœka landi, at þeir mundi í paradís komnir vera, en þar var engi, sem ekki þá sœmiligar gjafir. At lyktaðri veizlunni bjóst hertuginn Áki í brott ok var hann út leiddr með sœmiligum gjöfum ok sigldi síðan í haf ok er hann kom heim, urðu honum allir fegnir, ok hafði hans frægð mikit vaxit. En litlu síðar tók hertuginn sótt ok andaðist; hvárt því hefir valdit meir elli eða tog þat hit mikla, er hann tók á Blómstrvelli, vitum vér ekki.

Fór þá hverr til sinna heimkynna ok föstrlands.

Ok endum vér hér sögu þeirra Ákasona.

Í bókaverzlun Sigfúsar Eymundssonar

fást þessar bækr:

Sálmabókin nýja, 3. prentun frá 3,00 til 7,50
Bogi Th. Melsted: Sýnisbók ísl. bókmenta á 19. öld . . . . . á 4,75
í skrautbandi . . . . . - 6,50
Helgi Hálfdánarsson: Barnalærdómur, ib. . . - 0,60
Bólu-Hjálmarskvæði í skrautb. (áður 2,50) . . - 2,00
- —— (áður 3,00) . . - 2,50
- kápu . . . . . - 1,00
Dönsk lestrarbók J. Þ. og J. S. (2. útg. kemur út í vor aukin og endurb.) í bandi . . . . . - 2,50
í kápu . . . . . - 2,25
E. Briem: Reikningsbók I. bandi . . . . . - 1,00
Jón Ólafsson: Vesturfaratúlkur . . . . . - 1,25
— —— Stafrófskver . . . . . - 0,25
Jón Þorkelsson: Supplement til ísl. Ordböger I. til V. hefti hvert . . . - 1,50
Jón Þorkelsson (yngri): Jörundar saga hundadagakongs heft . . . - 3,00
á dönsku . . . . . - 2,00
M. Jochumsson: Helgi hinn magri í kápu . . - 0,50
Menntunarástandið á Ísl. I—II. (fyrirl. G. P.) - 0,50

Nokkur fjörröddud sálmalög . . . . . á 1,35
Ólafur Ólafsson: Heimilislífið . . . . . - 0,40
Ólöf Sigurðardóttir: Ljóðmæli . . . . . - 0,50
Sjálfsfræðarinn, I. Stjörnufræði í bandi . . . - 0,80
—— II. Jarðfræði í bandi . . . . - 0,90
Torfh. Holm: Elding . . . . . - 3,00
Fjögur hefti af „De tusen hjems sange“,
72 lög með íslenskum textum . . . . . - 1,50

Bókaverzlun mín hefir jafnan birgðir af útlendum bókum, dönskum, norskum, þýskum, enskum o. s. frv.

Allar bækur, er eigi eru fyrir hendi í búðinni, hvort heldur íslenzkar eða útlendar, útvegast fljótt, ef fáanlegar eru.

Við áskriptum er tekið að öllum útlendum tímaritum og blöðum, og fást þau hjer í verzlun minni fyrir sama verð og í Danmörku, auk burðargjalds hjer á landi með póstum.

Stærstu birgðir hjer á landi af allskonar *pappír* og *ritföngum* allt með bezta verði, og mjög vandaðar vörur. Í *rísum* geta t. d. kaupmenn eða aðrir, sem vilja *panta pappír*, fengið fullt svo góð kaup á pappír hjer, sem hjá pappírssölum eða pappírsverksmiðjum í Danmörku.

Sigfús Eymundsson.

4316 027

3 2044 052 961